

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра історії України і методики викладання історії

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія України

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітня програма «Дошкільна освіта»
Спеціальність А2 Дошкільна освіта
Галузь знань А Освіта

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від 26 серпня 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Історія України
Викладач (-і)	Кобута Степан Йосифович – кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України і методики викладання історії
Контактний телефон викладача	596001
Е-mail викладача	stepan.kobuta@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	За графіком
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є поглиблення та систематизація історичних знань студентів у відповідності до вимог вищої школи, дає можливість зрозуміти зміст, характер та закономірності державотворчих, політичних, соціально-економічних та культурних процесів, що відбувалися на території України від найдавніших часів до сьогодення. Він структурований за проблемно-тематичним принципом. Особливу увагу приділено питанням становлення національної державності, взаємодії людини і держави, життю людини в суспільстві. Змістове наповнення предмета базується на розвитку громадянської свідомості, активної життєвої позиції й патріотизму особистості, яка володіє глибокими історичними знаннями, розумінням національного інтересу України та готова його обстоювати. У центрі історичного відображення минулого визначено увагу до людини (історичної особи), її поведінкові мотивації, відслідковування взаємозв'язків між формуванням особистісних цінностей і розвитком суспільства.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Метою</u> вивчення навчальної дисципліни є: формування фахівця з історичним мисленням, активною, патріотичною громадянською позицією, здатного аргументовано викладати свої погляди на найважливіші явища української історії, усвідомлювати нерозривний зв'язок між надбанням минулого і сучасного, традиціями і досвідом різних поколінь українців.</p> <p><u>Основними цілями</u> вивчення дисципліни є: надати студентам знання з історії України відповідно до рівня та вимог вищої школи, зосередившись на найбільш актуальних проблемах політичного, соціально- економічного, культурного та релігійного життя українського суспільства на різних етапах його розвитку</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	

Загальні компетентності (за стандартом вищої освіти України):

КЗ-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

КЗ-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Спеціальні (фахові компетентності) (за стандартом вищої освіти України):

КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

КС-7. Здатність до національно-патріотичного виховання дітей раннього і дошкільного віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста; інтерес і повага до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів).

КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

Програмні результати навчання:

ПРН-15. Визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико - естетичні цінності.

ПРН-16. Проектувати педагогічні заходи із залученням фахівців суміжних галузей, батьків, громадських діячів та ін. для реалізації завдань всебічного розвитку дітей.

Загальні компетентності (за професійним стандартом):

ЗК.01 Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку (громадянська компетентність).

Професійні компетентності (за професійним стандартом):

В. Партнерська взаємодія з учасниками освітнього процесу

В3 Морально-етична

В 3.1. Здатність враховувати культурні, релігійні, соціальні та мовні особливості родини під час освітнього процесу та здійснювати його незалежно від власних поглядів, стереотипів та упереджень.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття

Загальна кількість годин

лекції

12/4

семінарські заняття / практичні / лабораторні		18/6		
самостійна робота		60/80		
Ознаки навчальної дисципліни				
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий	
1	A2 Дошкільна освіта	1	Нормативний	
Тематика навчальної дисципліни				
Тема		кількість год.		
		лекції	заняття	сам. роб.
Вступ. Путівник студента. Тема 1. Стародавня історія України.				4
Тема 2. Русь-Україна (Київська Русь)		2	2	4
Тема 3. Галицько-Волинська держава			2	4
Тема 4. Українські землі під владою сусідніх держав (XIV – перша половина XVII ст.)		2		4
Тема 5. Українське козацтво. Запорозька Січ			2	4
Тема 6. Національно-визвольна війна українського народу під проводом Б.Хмельницького 1648-1657 рр.		2		4
Тема 7. Україна в період “Руїни” (1660-ті – 1670-ті роки).			2	4
Тема 8. Козацька держава в умовах Російської імперії у XVIII ст.		2		4
Тема 9. Українські землі у складі Російської і Австро- Угорської імперій			4	4
Тема 10. Українська національно-демократична революція 1917-1921 рр.			4	4
Тема 11. Україна у міжвоєнний період (1920-1939 рр.).			2	4
Тема 12. Україна в роки Другої світової війни.		2		4
Тема 13-14. Українська РСР у другій половині XX ст.				8
Тема 15. Україна – незалежна суверенна держава.		2		4
ЗАГ:		12	18	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни				

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання здійснюється за шкалою ECTS з урахуванням Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (https://surl.li/sehlg1) Вид контролю: залік Підсумкова оцінка (за роботу на практичних заняттях 90б., с/р-10б.). Разом – 100 б.
Вимоги до письмових робіт	Проводяться у тестовому режимі в системі дистанційного навчання університету. Оцінюються за 100-бальною шкалою.
Семінарські заняття	Оцінювання роботи здійснюється за 100 шкалою. Передбачає обговорення проблемних питань на задану тематику, участь в дискусії, виступи (презентації) за темами індивідуальних завдань.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання всіх форм роботи, відсутність негативних оцінок, невідпрацьованих пропущених занять.
Підсумковий контроль	Форма контролю – залік. Форма здачі – комбінована. Підсумковий контроль рівня знань та успішності студентів передбачає виставлення підсумкової залікової оцінки. При поточному контролі оцінюються: систематичність роботи на практичних заняттях, рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах, активність при обговоренні питань, самостійне опрацювання тем, виконання індивідуальних завдань, контрольних (тестових) робіт. Підсумкова оцінка виставляється студенту в кінці семестру за результатами роботи на практичних заняттях, обговорення дискусійних питань, виконаних індивідуальних проєктів та контрольних (тестових) завдань, самостійної роботи. Отримані «незадовільні» оцінки відпрацьовуються в обов'язковому порядку, але враховуються при додаванні оцінок і входять у загальну кількість отриманих оцінок.
7. Політика навчальної дисципліни	
<p><u>Письмові роботи</u> Проводяться в системі дистанційного навчання університету https://d-learn.pnu.edu.ua. Оцінюються за 100-бальною шкалою.</p> <p><u>Академічна доброчесність</u> Загальні морально-етичні принципи, правила поведінки, академічну доброчесність учасників освітнього процесу Карпатського національного університету, регламентує низка нормативних документів, а саме: – Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (нова редакція)</p>	

- Положення про запобігання академічному плагіату (нова редакція).
- Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.
- Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”.

Ознайомитися з переліченими положеннями та документами можна за адресою:

<https://surl.li/ysmxoa>

Відвідування занять.

Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<https://surl.li/yqibbb>). Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<https://surl.li/sehlg1>).

Неформальна освіта.

Згідно Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<https://surl.lu/fkxdkf>) зараховуються результати неформальної освіти в залежності від кількості годин та тем, які повинні відображати матеріал практичних занять. Обов'язковою умовою визнання результатів неформального навчання здобувача в рамках НД освітньої програми є відповідність цих результатів рівню освіти, на якому реалізується освітня програма.

8. Рекомендована література

1. Агресія Росії проти України: історичні передумови та сучасні виклики / авт. кол. : П. П. Гай-Нижник, Л. Л. Залізник, І. Й. Краснодемська, Ю. С. Фігурний, О. А. Чирков, Л. В. Чупрій ; кер. проекту, упоряд. і наук. ред. : П. П. Гай-Нижник ; Науково-дослідний інститут українознавства МОН. Київ : Леся, 2016. 586 с.
2. Андрієвська А., Халімон О. Книга свідчень. Анатомія російської анексії Криму. К.: Критика, 2019. 248 с.
3. Аржаковський А. Розбрат України з Росією: стратегія виходу з піке. Погляд Європи. Х.: Віват, 2015. 256 с.
4. Березовець Т. Анексія: Острів Крим. Хроніки "гібридної війни". К.: Брайт Стар Паблішинг, 2015. 392 с.
5. Бойко О. Новітня історія України, 2014–2019 рр. : навчальний посібник. Київ: Академія, 2020. 160 с.
6. Воєнні аспекти протидії «гібридній» агресії: досвід України : монографія / за заг. ред. : А. М. Сиротенка. Київ, 2020. 176 с.
https://nuou.org.ua/assets/monography/mono_gibr_viin.pdf
7. Історія української державності / Борисова Ольга, Климов Анатолій: підручник для вищих навчальних закладів : у 2-х томах. К. : Видавничий дім «КОНДОР», 2018. Том 2. (1917–2017 рр.) 464 с.

8. Kobuta, S.Y., & Kobuta, S.S. (). Literary work of the Ukrainian Galician lawyers at the end of the XIX – beginning of the XX century. Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія Історія. 2021. 6/48, 160–179.
<https://doi.org/10.24919/2312-2595.6/48.228477>
9. Кобута С., Кобута Л. Інститут суспільних наук АН УРСР у житті й науковій творчості професорів Олександра Карпенка та Володимира Грабовецького. Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність / НАН України, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича. Львів, 2021. Вип.34.С.148-161.
<https://www.inst-ukr.lviv.ua/download.php?portfolioitemid=532>
DOI: 10.33402/ukr.2021-34-148-161
10. Кобута С. Життя, побут, заняття західноукраїнських правників у радянському і західному світах у повоєнні роки (1944-1953 рр.). Проблеми гуманітарних наук : збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія Історія / ред. кол. Василь Ільницький (головний редактор) та ін. Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ ДДПУ імені Івана Франка. Випуск 10/52 (2022). С.180-196.
DOI: <https://doi.org/10.24919/2312-2595.10/52.257912>
11. Кобута С. Адаптація галицької інтелігенції до повсякденного способу радянського життя у повоєнні 1944–1953 рр. (на прикладі правників Станіславської області). Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія Історія, 2023. 12/54, 601–616.
doi: <https://doi.org/10.24919/2312-2595.12/54.283769>
12. Kobuta, S., Tkachuk, P. The 2008 Russo-Georgian War through the Prism of the Ukrainian Politicum. East European Historical Bulletin. 2023. Issue 27. P. 202–216.
URL: <http://eehb.dspu.edu.ua/article/view/281524>
DOI: <https://doi.org/10.24919/2519-058X.27.281524>
13. Кобута С. Посольське представництво українських правників Станіславщини у діяльності Галицького крайового сейму (кінець XIX – початок XX ст.). Вісник науки та освіти (Серія «Історія та археологія»). 2024. № 7 (25). С. 1336–1351.
DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-7\(25\)-1336-1351](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-7(25)-1336-1351)
14. Королько А., Жерноклеєв О., Кобута С. Посольська діяльність Кирила Трильовського в Галицькому крайовому сеймі (1913–1914 рр.). Вісник науки та освіти (Серія «Історія та археологія»). 2024. № 5 (23). С. 1685–1695.
DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-5\(23\)-1685-1695](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-5(23)-1685-1695)
URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/12145/12206>
15. Кобута С., Козацька Україна в наукових і літературно-публіцистичних працях професора Миколи Кравця. Українські історичні студії. 2025. № 18/60. С.46-55.
DOI: <https://doi.org/10.24919/3083-6158.18/60.5>
16. Кобута С. Гадяцька угода в українському науковому дискурсі: еволюція поглядів. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. 2025. Вип. 90, том 1. С.18-24.
DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/90-1-3>
17. Кобута С.Й., Королько А.З.Вклад Кирила Трильовського у поширенні козацьких

- традицій і символіки XVI –XVIII ст. в українському січовому русі на Покутті початку XX ст. Вісник гуманітарних наук. (10) 2025.
<https://doi.org/10.5281/zenodo.16930726>
18. Кобута С. Постать Івана Виговського у шкільних підручниках з історії України. Молодь і ринок. 2025. Вип. 7-8/239-240. С.153-158.
<https://doi.org/10.24919/2308-4634.2025.340080>
 19. Кобута, С., Біднік, А. Український жіночий досвід війни: від підпілля 1940-х до передової 2020-х рр. Axis Europae (Вісь Європи). 2025. Вип. 6 (Спеціальний випуск). С.26–31.
<https://ae.eessc.org.ua/article/view/326251/316978>
 20. Королько А., Кобута С., Жерноклеєв О. Посольська діяльність Івана Сандуляка в Галицькому крайовому сеймі (1908–1914 рр.). Актуальні питання у сучасній науці (Серія «Історія та археологія»). 2024. № 6 (24). С. 1152–1161. DOI:
[https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-6\(24\)-1152-1161](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-6(24)-1152-1161)
 21. Почепцов Г. Сенси і війни: Україна і Росія в інформаційній і смисловій війнах, пер. з рос. Тамари Гуменюк. К.: Києво-Могилянська академія, 2016. 316 с.
 22. Ре-візія історії. Російська історична пропаганда та Україна / Ярослав Грицак, Кирило Галушко, Яна Примаченко, Генадій Єфіменко, Сергій Громенко, Іван Гоменюк, Оксана Ілюк, Олена Сороцинська, за ред. Володимира Єрмоленка; Громадська організація «Інтерньюз-Україна», Міжнародний фонд «Відродження». Київ : К.І.С., 2019. 98 с.
 23. Руденко, Ю. WAR.ru. К.: ДІПА, 2020. 320 с.
 24. Руценко І. Війна цивілізацій: анатомія українсько-російського конфлікту. К.: Києво- Могилянська академія, 2020. 436 с.
 25. Смолій В., Якубова Л. Крим і Донбас: проблеми й перспективи інтеграції в модерний український проект : аналітична записка; Інститут історії України НАН України. К., 2019. 116 с. <http://resource.history.org.ua/item /0014596>
 26. Сурков О. Незавершена війна. Історія протистояння України з Росією в 2014–2015 роках. К.: КМ-Букс, 2021. 480 с.
 27. Україна. 30 років незалежності. Стислий довідник / За ред. д. і. н., проф. Киридон А. М. Київ : Державна наукова установа «Енциклопедичне видавництво», 2021. 536 с.
 28. Цвілюк С. А. Україна і «Русский мир». Важкий досвід співіснування: від «братського союзу» до ненависті і масової українофобії: історичні нариси та наукова публіцистика. Одеса: Астропринт, 2016. 522 с.
 29. Якубова, Л., Головка В. Русский мир на Донбасі та в Криму: історичні витоки, політична технологія, інструмент агресії : аналітична доповідь, відп. ред. : Валерій Смолій ; Інститут історії України НАН України. Київ, 2018. 226 с.
<http://resource.history.org.ua/item/0013906>

Викладач:

канд. істор. наук, доцент кафедри історії України і методики викладання історії

Степан КОБУТА